

Jeg skal til Oplysning om mit Standpunkt med den højtærede Formands Tilslutning citere et enkelt Stykke, som efter min Mening er særlig vellykket, og som angiver den Retning, ad hvilken jeg for min Del ønsker, vi skal komme videre. Det er det, der staar i Anordningen angaaende Undervisning i Gymnasiet vedrørende Kemiundervisning. Om denne siges der: „Det anbefales saa vidt muligt at lade Undervisningen ikke illustreres med, men grundlægges paa *Eksperimentet*. Heldigst er det, at Forsøgene i saa stor Udstrækning som muligt udføres af Eleverne selv, idet de arbejder enten to og to sammen eller enkeltvis, og idet alle Eleverne samtidig udføre det samme Arbejde.“ Og saa gaar man videre, og man siger et Sted senere: „I al Almindelighed kan det anbefales, at hvert nyt Afsnit, som tages op til Behandling, altid først gennemarbejdes af *Eleverne selv*.“ Se, det er en rigtig Anordning. Det er det eneste efter min Mening virkelig fuldt tilfredsstillende Stykke i alt, hvad der for mig foreligger af Vejledning med Hensyn til Undervisning i Skolen. I denne Retning mener jeg, alle Anordninger skulde gaa. Man skulde i saa høj Grad som muligt opmuntre Lærerne til at lade Arbejdet blive foretaget paa første Haand af Eleverne ved deres Selvvirksomhed.

Saa vil man spørge mig — og med fuld Ret —: Kan Anordninger i den Retning udstedes med Forventning om, at de finder Tilslutning fra Offentlighedens Side? Hvad den Ting angaar, vil jeg paa ny henlede Opmærksomheden paa den Betænkning, den store Skolekommission har udsendt. Alle Partier i den store Skolekommission — hvis man tør tale om Partier der, hvor der jo ikke blev drevet Politik —, Repræsentanterne for de politiske Partier saavel som de særlig pædagogisk sagkyndige, er alle uden Undtagelse enige om i samtlige egentlige pædagogiske Forslag at anbefale, at man underviser og opdrager ved at lægge Vægt paa den størst mulige Selvvirksomhed fra Elevens Side. Altsaa, jeg mener, at den højtærede Minister, hvis hun kan svare imødekommende paa min Anmodning, vil kunne foretage en Omarbejdelse af alle disse Cirkulærer ud fra den sikre Forventning, at hun finder Tilslutning hos alle politiske Partier til Bestræbelser i den Retning. Der er ikke noget Parti, der har taget Afstand.

Derimod er der direkte i Betænkningen, i Indledningen, givet Tilslutning fra forskellige Partiers Side, og maaske den højtærede Formand vil tillade mig at citere ganske korte Stykker dette vedrørende. Et Mindre-

tal — jeg røber ikke nogen Hemmelighed, og man kan lige saa godt tale lige ud, ved at sige et Mindretal, der bestaar af Socialdemokrater — siger følgende: „Vi ser det som et fælles Maal for Skolens Gerning, hvad enten det drejer sig om Børn eller unge Mennesker, at lære Eleverne at arbejde og tænke selv. Derigennem naar Skolen bedst at røgte sin opdragende Gerning, og Kundskabsmeddelelsen foregaar ogsaa bedst, naar man i størst mulig Udstrækning paakalder Elevernes Selvvirksomhed.“ Et andet Mindretal, som ikke er udpræget politisk, men som bestaar af følgende: Bertelsen, Bruun, Hatt, Kirstine Meyer og Elna Munch, siger om denne særlige Sag følgende: „Hvad Undervisningens Maal angaar, erkender vi ganske vist Værdien af solide Kundskaber og sikkert erhvervede Færdigheder, men vi anser det for at være at største Betydning, at Kundskaberne tilegnes og Færdighederne erhverves paa en Maade, som i sig selv er udviklende for Eleverne, d. v. s. gennem Egenvirksomhed i Form af frembringende Arbejde, Iagttagelse og Tænkning.“ Et tredje Mindretal, der ikke kan mistænkes for at være radikalt — det er de Herrer J. Oskar Andersen, Rasmussen-Byskov og Vesterager —, siger følgende: „Kundskabsmeddelelse maa ikke betyde en Til sidesættelse af Opdragergerningen, som maa være Skolens alt beherskende Formaal.“ Jeg fortolker dette Stykke derhen, at man ønsker, at der skal lægges Vægt paa saadanne Virksomheder, som er særlig opdragende. Det eneste Parti, der ikke i Betænkningen i Indledningen siger noget i denne Retning, er Partiet Venstre — og det kunde jo komme deraf, at dette Parti her som paa saa mange Omraader har glemt sin Fortid.

Dette foranlediger mig til at gøre et Par Bemærkninger om et meget vigtigt Spørgsmaal i Opdragelsen, nemlig Forholdet mellem vore store pædagogiske Læremestre, Grundtvig og Kold, og de moderne Bevægelser, der er fremme, og de Forslag, der er stillet her. Det forekommer nemlig mig, at naar der er en saalevende Interesse som i Øjeblikket for Opdragelsen, er det meget uheldigt, dersom man enten ikke lader de store og førende Skikkelser vederfares Retfærdighed eller omvendt gaar for vidt, uden at det er bevidst, i den Maade, hvorpaa man søger at hægte det nye til det gamle, som nyder Anerkendelse i visse Kredse. Jeg vil derfor gerne have Lov til at gøre et Par Bemærkninger om, hvorledes jeg opfatter Grundtvig og Kold. Det er jo muligt, at jeg med mine Forudsætninger kan misfor-